Lieta Nr.C31425414

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2015.gada 11.martā

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis E.Ernstsons,
ar tiesas sēžu sekretārēm M.Gultnieci, I.Egliti,
piedaloties zvērināta advokāta palīdzei /pers. B/,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. C/ prasībā pret /pers. D/ par uzturlīdzekļu parāda un uzturlīdzekļu piedziņu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

2014.gada 22.jūlijā /pers. C/ (turpmāk – prasītāja), pamatojoties uz Civillikuma 179. un 1587.pantu, cēla Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā prasību pret /pers. D/ (turpmāk – atbildētājs) par uzturlīdzekļu parāda piedziņu un uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam.

Prasības pieteikumā cita starpā norādīts, ka pušu laulībā dzimuši bērni – /pers. E/ un /pers. F/. Pušu laulība ir šķirta, taču pirms laulības šķiršanas puses 2013.gada 26.augustā noslēdza vienošanos, ar kuru atbildētājs apņēmās ik mēnesi maksāt uzturlīdzekļus bērnu uzturam līdz bērni paši spēs sevi apgādāt ne mazāk kā Ls 250 katram bērnam (711,44 EUR kopā par abiem bērniem). Puses vienojās, ka atbildētājs uzturlīdzekļus ik mēnesi pārskaitīs uz prasītājas bankas kontu vai dos skaidrā naudā ne vēlāk kā līdz kārtējā mēneša 30.datumam. Kopš vienošanās parakstīšanas atbildētājs nav maksājis uzturlīdzekļus bērnu uzturam.

Prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļu parādu 7 584,87 EUR par laika periodu no 2013.gada 26.augusta līdz prasības pieteikuma iesniegšanas brīdim, kā arī līdz piedzīt uzturlīdzekļus bērnu uzturam ik mēnesi kopā ne mazāk kā 711,44 EUR.

2014.gada 27.oktobrī tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi, ar kuriem atbildētājs prasību atzīst pilnībā. Norāda, ka dažādu iemeslu dēļ nav varējis maksāt uzturlīdzekļus, atbilstoši pušu noslēgtajai vienošanai, līdz ar ko izveidojies uzturlīdzekļu parāds. Atbildētājs apņemas turpmāk maksāt uzturlīdzekļus tādā apmērā, kāds ir norādīts pušu parakstītajā vienošanās.

Tiesas sēdē prasītājas pārstāve zvērināta advokāta palīdze /pers. B/ prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem un motīviem, kā arī precizēja prasību, lūdzot piedzīt no atbildētāja prasītājas labā uzturlīdzekļus katra bērna uzturam ik mēnesi līdz bērnu pilngadībai. Lūdza prasību apmierināt.

Tiesas sēdē atbildētāja pilnvarotais pārstāvis prasību atzina pilnā apmērā, ko apliecina paraksts pielikumā pie tiesas sēdes protokola.

M o t ī v u d a ļ a

Noklausījusies lietas dalībnieka paskaidrojumus, pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējusi tos kopsakarā ar tiesību normām, tiesa atzīst, ka prasība par uzturlīdzekļu parāda un uzturlīdzekļu piedziņu ir apmierināma.

Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļa noteic, ka, ja atbildētājs pilnībā atzinis prasību, sprieduma motīvu daļā iekļauj tikai norādi uz normatīvajiem aktiem, pēc kuriem tiesa vadījusies. Tādējādi tiesa spriedumā norāda vienīgi tiesību normas, pamatojoties uz kurām, tiesa apmierina attiecīgo prasītājas prasījumu.

Ar lietas materiālos esošo dzimšanas apliecību Nr./apliecības numurs/ pierādīts, ka /datums/dzimušās /pers. F/ un dzimšanas apliecību Nr./apliecības numurs/ pierādīts, ka /datums A/dzimušās /pers. E/ vecāki ir atbildētājs /pers. D/ un prasītāja /pers. C/ (lietas 12. – 13.lapa).

2013.gada 26.augustā puses noslēgušas Vienošanos par bērnu aizgādību, uzturlīdzekļiem un laulāto mantas sadali, kuras 6.punktā bērnu tēvs uzņēmies saistību no Vienošanās noslēgšanas brīža līdz brīdim, kad bērni paši spēs sevi apgādāt, veikt ikmēneša maksājumus bērnu uzturam ik mēnesi Ls 250, kas atbilst 355,72 EUR. Saskaņā ar minētās vienošanās 7.punktu, uzturlīdzekļi jāsamaksā līdz katra mēneša 30.datumam un tie ir jāiemaksā prasītājas norēķinu kontā vai arī jāiedod skaidrā naudā (lietas 6. – 7.lapa).

Civillikuma normas neaizliedz vecākiem jebkādā veidā vienoties par materiālās palīdzības nodrošināšanu bērna audzināšanas, un tas nav pretrunā ar Latvijas Republikas Bērnu tiesību aizsardzības likuma normām, ANO Bērnu tiesību deklarācijas un Bērnu tiesību konvencijas normām.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Ievērojot minēto, atbildētājam jāpilda ar vienošanos uzņemtās saistības un jāatlīdzina prasītājai nesamaksāto uzturlīdzekļu parāds 7 584,87 EUR apmērā.

Bērnu kopšana un audzināšana ir dabiskas vecāku tiesības, kas nesaraujami saistītas ar obligāti pildāmiem pienākumiem, tostarp atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai vecākiem ir pienākums samērā ar viņu mantas stāvokli bērnu uzturēt (*ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšana, bērna kopšana un viņa izglītošana un audzināšana - garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam* (*sk. Civillikuma 177.panta ceturto daļu*)). Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem (minētā panta otrā daļa).

Šo pienākumu vecāki parasti pilda labprātīgi, bet tādā gadījumā, kad Civillikuma 179.pantā noteikto pienākumu vecāki vai viens no viņiem nepilda vispār vai neatbilstoši savam mantas stāvoklim, vai starp vecākiem notikušās vienošanās noteikumiem, prasību par uzturlīdzekļu piedziņu var celt tiesā.

ANO 1989.gada 20.novembra konvencijas „Par bērna tiesībām" 3.panta pirmā daļa noteic bērnu tiesību prioritāti. Latvijas Republikas Satversmes 110.pantā paredzētais valsts pienākums aizsargāt bērnu tiesības ir precizēts Bērnu tiesību aizsardzības likumā, kura 6.panta pirmajā daļā noteikts, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Ievērojot minēto, tiesām visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, uzmanība, pirmkārt, jāvelta tam, lai vislabāk nodrošinātu bērna intereses (*jāveicina labvēlīgi apstākļi veselīgai un normālai fiziskai, intelektuālai, tikumiskai, garīgai un sociālai attīstībai brīvības, cieņas un materiālās nodrošinātības gaisotnē*).

Izskatot lietu par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam, tiesai jāņem vērā gan normatīvo regulējumu bērnu tiesību aizsardzības jomā, gan arī tiesu praksē nostiprinājušos atziņu, ka uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un šim stāvoklim

atbilstošu bērnu nodrošinājumu, lai, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses (*sk. Senāta 2011.gada 18.maija spriedumu lietā Nr.SKC - 863/2011, Senāta 2012.gada 6.jūlija spriedumu lietā Nr.SKC - 1389/2012, Senāta 2012.gada 28.septembra spriedumu lietā Nr.SKC - 1024/2012, Senāta 2012.gada 28.septembra spriedumu lietā Nr.SKC - 1068/2012, Senāta 2012.gada 25.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC - 1391/2012*).

Lietā nepastāv strīds par to, ka /pers. D/ ir /pers. F/ un /pers. E/ tēvs, kurš, pamatojoties uz vienošanos ar šo bērnu māti /pers. C/, bija apņēmies maksāt uzturlīdzekļus bērniem.

Pret atbildētāju celto prasību par uzturlīdzekļu piedziņu prasītāja /pers. C/ pamatojusi ar apstākļiem, ka atbildētājs nepilda saistību samaksāt uzturlīdzekļus bērniem atbilstoši vienošanās noteikumiem. Minētā iemesla dēļ viņa lūdz piedzīt uzturlīdzekļus ar tiesas spriedumu.

Proti, konkrētā prasība celta bērnu interesēs, aizstāvot Civillikumā noteiktās tiesības bērniem saņemt finansiālo atbalstu no vecākiem. Tā kā lieta ir saistīta ar bērnu likumīgajām interesēm, kuru nodrošināšana, izskatot strīdus, ir tiesas pamatuzdevums, konkrētajā gadījumā tiesai jāizvēlas tāds strīda risinājums, kas maksimāli nodrošina bērnu tiesību ievērošanu.

No lietas materiāliem redzams, ka starp vecākiem noslēgtā vienošanās nenodrošina efektīvu tiesisko aizsardzību bērnu tiesībām uz uzturlīdzekļu saņemšanu, jo atbildētājs to nepilda un nepastāv mehānisms, ar kuru atbildētāju bez papildu tiesvedībām un izdevumiem varētu piespiest to izpildīt.

Turpretī gadījumā, ja uzturlīdzekļi tiktu piedzīti ar tiesas spriedumu, nolēmuma izpildīšanu iespējams panākt ar Civilprocesa likumā noteiktajiem instrumentiem par tiesas nolēmumu piespiedu izpildi, kas, bez šaubām, atbilst bērnu interesēm.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, piemērojot tiesību normas, tiesai jāņem vēra judikatūra.

Augstākās tiesas Senāts iepriekš ir jau atzinis, ka vienošanās starp vecākiem notiek tikai par maksājumu apmēru, jo pienākums maksāt un tiesības saņemt līdzekļus bērnu uzturam ir regulēts likumā (Civillikuma 177., 179.pants) (*sk. Senāta 2007.gada 24.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC - 729, Senāta 2010.gada 27.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC - 1126/2010*). Tas nozīmē, ja prasība celta, lai aizstāvētu no likuma izrietošas bērnu tiesības saņemt uzturlīdzekļus no vecāka, nav nepieciešams apstrīdēt noslēgto vienošanos. Šāda vienošanās neliedz ar likumu pamatoto vecāka pienākumu par uzturlīdzekļu maksāšanu noteikt ar tiesas spriedumu.

Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr.SKC-556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad prasība iesniegta tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā.

Tādējādi secināms, ka ar tiesas spriedumu kā uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma sākuma brīdi var noteikt prasības celšanas brīdi - 2014.gada 22.jūliju, un tie maksājami līdz bērnu pilngadībai, jo atbilstoši Civillikuma 177.pantam tikai līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā un uzturlīdzekļi maksājami prasītājai bērna uzturam.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka prasītājas labā no atbildētāja piedzenami uzturlīdzekļi bērnu /pers. F/ un /pers. E/ uzturam 355,72 EUR mēnesī katram bērnam no 2014.gada 22.jūlija līdz bērnu 18 gadu vecuma sasniegšanai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 203.panta ceturto daļu, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Civilprocesa likuma 33.pants noteic, ka tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi. Savukārt, Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts noteic, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistītie izdevumi.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Ņemot vērā, ka konkrētajā lietā ar 2013.gada 26.augusta apņemšanos /pers. D/ uzņēmies saistību maksāt uzturlīdzekļus, un to, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu prasītāja, iesniedzot tiesā prasības pieteikumu par uzturlīdzekļu piedziņu bija atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, tiesas izdevumi saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 1. un 10.punktu, prasībās par naudas piedziņu prasības summa ir piedzenamā summa; prasībās, kas sastāv no vairākiem patstāvīgiem mantiskiem prasījumiem prasības summa ir visu prasījumu kopsumma. Savukārt, atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu prasības summa ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Ņemot vērā, ka prasības summa šajā lietā ir 16122,15 EUR (355,72 EUR x 2 x 12 = 8 537,28 EUR 7 584,87 EUR = 16122,15 EUR), valsts nodevas apmērs ir nosakāms saskaņā ar Civilprocesa 34.panta pirmās daļas 1.punkta c) apakšpunkta prasībām un tas sastāda 807,56 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu un 42.pantu no atbildētāja par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,51 EUR par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu šajā lietā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu atbildētājam labprātīgai sprieduma izpildei nosakāms termiņš 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 1., 5., 8., 35., 39., 42., 43., 92. - 97., 189.- 193., 195., 204.[1]pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt /pers. C/ prasību pret /pers. D/ par uzturlīdzekļu parāda un uzturlīdzekļu piedziņu pilnībā.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļu parādu 7584,87 EUR (septiņi tūkstoši pieci simti astoņdesmit četri *euro*, 87 centi) apmērā par laika periodu no 2013.gada 26.augusta līdz 2014.gada 22.jūlijam.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus nepilngadīgā bērna /pers. E/, personas kods /personas kods/, uzturam 355,72 EUR (trīs simti piecdesmit pieci *euro*, 72 centi) mēnesī no 2014.gada 22.jūlija līdz bērna 18 gadu vecuma sasniegšanai.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus nepilngadīgā bērna /pers. F/, personas kods /personas kods/, uzturam 355,72 EUR (trīs simti piecdesmit pieci *euro*, 72 centi) mēnesī no 2014.gada 22.jūlija līdz bērna 18 gadu vecuma sasniegšanai.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, valsts labā valsts nodevu 807,56 EUR (astoņi simti septiņi *euro,* 56 centi), samaksu veicot Valsts kasei, reģistrācijas Nr.90000050138, konta Nr.LV55TREL1060190911200, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22*,* nosakot, ka valsts nodevas samaksas apstiprinošs dokuments iesniedzams Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas kancelejā Baložu ielā 14, Rīgā, sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,51 EUR (četri *euro*, 51 cents), samaksu veicot Tiesu administrācijai, konta Nr. LV51TREL2190458019000; NMR 90001672316 saņēmēja iestāde: Valsts kase Kods TRELLV22*,* nosakot, ka ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksas apstiprinošs dokuments iesniedzams Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas kancelejā Baložu ielā 14, Rīgā, sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā.

Noteikt /pers. D/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, pārsūdzēšanas termiņu skaitot no pilna sprieduma sastādīšanas dienas - 2015.gada 25.marta, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnesis E.Ernstsons